

वाश तिरवां शब्दे वाकं वाङ्माने वक्त्वं दि० वाङ्म० वेत्
कद्रित् चङि न हुक्त्वाः । वाङ्मते वावाचित । “उदाह्य-
मानः विवरम्” भक्तिः ।

वाशा स्त्री वां वाचवर्तं श्यति शो-क । वाशके शब्दर०
वाशे क हुक्त्वा वेत् रत्तत्त्वम् । वाशिका तत्कार्यं शब्दच० ।

वाशित न० वाच-भावे क्त । तिरवां शब्दे अमरः
२ वाङ्माने च ।

वाशिता स्त्री वाश-क्त । कश्चित्वात् २ स्त्रीमात्रे च अमरः
वा(वि)शिष्ट न० वशि(वि)ष्टोद्देश् च अच तेन प्रोक्तं वा
अच । वशिष्टप्रणीते १ वपुराजभेदे २ योगशास्त्रभेदे च ।
२ वशि(वि)ष्टसम्बन्धिनि लि० । ३ गोमत्यां नद्यां स्त्री
नेमच० ङीप् । [मेदि० ।

वाश्र न० वाश-रक् । शब्दे २ चतुष्टये च । श्दिवसे पु०
वाष्प(स्य) पु० वा-प ङ(सु)क् च । १ ऊर्ध्वार्थे २ शोके मेदि०
३ चक्रुर्जवे च अमरः । ४ श्वायां कन् । ५ कारिप्रशाके
(नटिवा) पुंस्त्री-शब्दर० वा गौ-ङीप् । वाष्पो+(स्त्री)-
स्त्रार्थे च । वाष्पि(स्य)काप्यत् अमरः ।

“कारिप्रो वाष्पको मार्गः श्वेतो रक्तश्च च अतः । वा-
रिप्रो सधुरः शीतो विटम्भो पिच्छहृद् शुक्रः । वात-
हो शक्रो रक्तपित्तहृद् विषमाग्निजित् । रक्तमर्षो
शुक्रनादिवधारो लघुरः वरः । श्लेष्मलः कृकः
वाके सत्यदोष उटोरितः” भावप्र० । [अथवाचत् त ।

वास शुरभीकरचे अद० पु० उभ० सक० वेत् । वासवति ते
वासा पु० वस-निवासे वाङ्मादने वा आधारकनादौ चञ् ।
शब्दे २ वस्त्रे ३ अथस्थाने हेमच० । वास-कच् । ४ वासके
शब्दर० । तत्कार्यं स्त्रीत्वमपि तत्र टाप । ५ उगन्वे
च । स्थानभेदेऽवस्थाननिषेधो यथा

“तस्मात् सद्दीर्घहत्तेषु वाशो मन न रोचते । पुंशो ये
नाभिनन्दन्ति हत्तेनाभिननेन च । न तेषु च वसेद् प्राज्ञः
श्रेयोऽर्षी पापपुत्रिणु । ये त्वेवमभिलानन्ति हत्तेनाभि-
ननेन च । तेषु वापुषु न सत्यं सवासः श्रेयसे मतः”
मातृके २८७० । “धानिकैराहते यामे न व्याधिवक्तुवे
भयम् । न शूद्रावर्णे निवसेत् न पावश्लजनैर्हते ।
हिमवद्द्विन्ध्यशार्धध्वं पूर्वपदिमयोः शुभम् । सुहा
सुसुदयोर्दंशं नान्यत्र निवसेत् द्विजः । अर्धक्रोशा-
सुदोभुवं वर्जयित्वा द्विजोत्तमः । नान्यत्र निवसेत् पुत्र्यं
नान्यत्र पावश्लधी । न संदसेत् पतितैर्न चण्डालैर्न
उग्रैः । न शूचैर्नाभिविप्रैश्च नान्यैर्नान्वावसाविभिः”

सूत्रेण १२५० । “धानिनः श्रोत्रियो राजा नदी वैद्यश्च
पशुमः । पशु यत्र न विद्यन्ते तत्र वाचं न कारयेत्” चाचक्यः
वासक पु० वास-वत्सुक् । स्वनामख्याते वृक्षे “येन तेन
प्रकारेण वासकः काशनाशकः” इति वैद्यकम्

“वासकः काशहृत् स्वर्ग्यः कफपित्तासनाशनः । तिक्त-
स्त्वरको हृद्यो हृद्युः शीतस्फूर्तिहृत् । वासकान्
उवरस्पर्दिभो हृत्तुष्टयापहः” भावप्र० । २ गानाङ्गवि-
शेषे यथा “मनोहरोऽथ कन्दर्पसारनन्दन एव च ।
चत्वारो वासकाः प्रोक्ताः शङ्करेण स्वयं पुरा” । केश-
चिम्पते नामान्तरम् । “विनोदो वरदश्चैव नन्दः
कुमुद एव च । चत्वारो वासकाः प्रोक्ता गीतवाद्य-
विशारदैः” सङ्गीतदा० ।

वासकसज्जा स्त्री “शुभते मण्डनं या त् कञ्जिते वाच-
नेशानि । वा त् वासकसज्जा स्यात्” इत्युक्तवचने
नायकाभेदे वासकसज्जाप्यत् वा० ट० ।

वासकर्षी स्त्री वाचं देववाचं कर्षयत्यत्र कर्ष-वाधारे कच्
गौरा० ङीप् । यज्ञशाकायाम् शब्दर० ।

वासगृह न० वासयोग्यं गृहम् शाक० मध्यगृहे अमरः ।
वासत पुंस्त्री० वाच-कतच् । गर्दभे शब्दर० । स्त्रियां ङीप् ।
वासतेयी स्त्री वसतये हिता टक् । शरालौ लि० । २ वसति-
बीज्जे लि० “वनेषु वासतेषु” भक्तिः । स्त्रियां ङीप् ।

वासन न० वाच-क्युट् । शुरभीकरचे २ धूपने श्वा-
धान्याम् ३ वस्त्रे मेदि० । ४ वासस्थाने शब्दर० । ५ श्वा-
धारेणः वस-विच्-क्युट् । ७ निक्षेपाधारे निक्षेपार्थे
सङ्गृह्यते शाले च । “वासनस्थमनास्त्राय सुसुद्रं यच्चि-
धीयते” कारदः । “वासनं निक्षेपाधारभूतं सम्पुटादिकं
सुसुद्रपन्थरादियुक्तम्” व्य० त० रहु० । वस-विच् भावे
क्युट् । ट्क्केपणे च ।

वासना स्त्री वाचि-वुच् । प्रत्यागगां २ स्थाने मेदि०
३ श्रुतिहेतौ संस्कारे कटा० । ४ शुरभीकरचे च ।
मिथ्याज्ञानजन्ये ५ संस्कारभेदे दोषशब्दार्थे । ६ आचय-
विज्ञानानामेकसत्तानवर्तिनां तत्तत्प्रवृत्तिविज्ञानजन-
यज्ञो बोधाः । ७ गणितशास्त्रप्रसिद्धे पञ्चस्यटीकरषःद्यु
पयोगिनि संस्कारभेदे च ।

वासन्त पुंस्त्री० वसन्स्योद्देश् वसन्ते भवः वा अच् । वसन्त
प्रिये १७३ मेदि० । २ कोकिले च राजनि० । स्त्रियां ङीप् ।
वसन्तभवे ३ भक्तववाचौ ४ सुहृते लिङ्गा० । ५ कृष्णशङ्खे
हेमच० । ६ नन्दनशब्दे च शब्दर० । ७ तत्क्याचक्ये लि० ।